

Borbála-nap 2016

A 2016. évi központi Borbála-napi ünnepség

2016. december 2-án a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet (MFGI) zsúfolásig megtelt dísztermében került sor a hagyományos központi Szent Borbála-napi ünnepségre, melyet a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (NFMM), a Magyar Bányászati Szövetség (MBSZ), az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület (OMBKE) és a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete (BDSZ) rendezett.

Az elnökségben helyet foglalt *dr. Aradszki András*, az NFM energiaügyi államtitkára, *dr. Fónagy János*, az NFM parlamenti államtitkára, *Szakál Tamás*, az MBSZ elnöke, *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke, *dr. Nagy Lajos*, az OMBKE elnöke, *prof. dr. Szűcs Péter*, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *Zelei Gábor*, az MBFH elnökhelyettese, *dr. Fancsik Tamás*, az MFGI igazgatója, *dr. Zoltay Ákos*, az MBSZ főtitkára, az ünnepség levezetője.

A Himnusz eléneklése után *dr. Aradszki András* államtitkár mondott ünnepi beszédet, majd *Szakál Tamás*nak, a MOL Nyrt. kutatás-termelés igazgatójának, az MBSZ elnökének az alábbi köszöntője hangzott el.

„Tisztelt Államtitkár Urak, tisztelt ünnepi Elnökség, kedves bányász, kohász barátaim, tisztelt vendégek!

Engedjék meg, hogy a Magyar Bányászati Szövetség nevében köszöntsem Önöket a Szent Borbála-napi országos központi ünnepségünkön.

Köszönhetően az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület hagyományápoló tevékenységének, valamint az országban működő bányavállalatoknak, 1989 óta van lehetőségünk ismét a hagyományokat ápoló, a bányászatot ünneplő és a kiváló bányász kollégáinkat elismerő Szent Borbála-nap megünneplésére, a Miniszteri elismerő oklevelek, Szent Borbála-érmek, valamint a Magyar Bányászatért kitüntetések odaítélésére és átadására. Hadd fejezzem ki ezért köszönetemet *dr. Seszták Miklós* Miniszter Úrnak, valamint az összes aktív bányavállalkozásnak, és egyúttal már előre hadd gratuláljak a díjazottaknak.

A bányában, lőporral végzett robbantások megkezdését követően, valamint a süjtőlégrobbanások gyakoribbá válásával kérték régen bányász őseink a szent oltalmát. A bányászok mindig örökös veszélyben dolgoztak. Végzésükben fordultak Borbálához, mint védőszenthez, aki védett a hirtelen halál, a sebesülés, a villámcsapás és a tűzvész ellen.

De beszéljünk most a jelenről és jövőről. Gondolkozzunk együtt, gondolkozzunk közösen. Fontosnak tartom, hogy beszéljünk a bennünket érintő változásokról, az ágazatunk irányításáról és felügyeletéről, a jogszabályi környezetről, a mai problémákról és megoldási lehetőségekről.

Nyilván mindannyiunk számára világos, hogy az olaj világpiacon árának hektikus változása milyen mértékben határozza meg a magyarországi szénhidrogén-kutatást és kitermelést, a bányajáradékokból származó kincstári bevételeket. A Magyar Bányászati Szövetség elnökeként kijelenthetem, hogy stratégiai célunk a jövő tekintetében konzultációt kezdeményezni és teljes körű partnerségi kapcsolatot létesíteni az ágazatot irányító minisztériumokkal. Erősítsük tovább kapcsolatainkat a bányászatot irányító felügyelő Nemzeti

Fejlesztési Minisztériummal, az iparstratégiák és a bányászatot érintő gazdasági szabályozások kapcsán a Nemzetgazdasági Minisztériummal, a környezetvédelem gazdájaként a Földművelésügyi Minisztériummal, a katasztrófavédelem, mély- és magasépítés tekintetében a Belügyminisztériummal, az államreform kapcsán és a bányafelügyeletet érintően a Miniszterelnökséggel. Az Államreform második üteme tekintetében mit javasolunk, mit kérünk? Kérjük a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal másodfokú hatóságként való továbbműködését, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet megtartását, a kormányhivatalokba integrált bányakapitányságok járási szintre történő degradálásának elkerülését.

Fontosnak tartjuk továbbá a bányászat reális és kedvező megítélését is, melynek eszközei lehetnek a célszerű és hatékony jogszabályi környezet, a közvélemény megfelelő tájékoztatása, a helyi önkormányzatokkal történő együttműködés kialakítása és javítása, valamint a közös, ésszerű kompromisszumokra való törekvés. Az engedélyezési folyamatok nehézségét figyelembe véve javasoljuk az ásványvagyon-kitermelés jóváhagyási folyamatának egyszerűsítését, valamint helyettes államtitkár általi felügyeletet és egy felelős minisztériumhoz tartozást.

Ugyancsak fontosnak tartjuk, hogy az ásványvagyon-gazdálkodás részletes szabályozása mellett, az építőipari alapanyagok és aggregátum-kitermelés kapcsán készüljön aggregátum stratégia is, figyelemmel az újrahasznosítási lehetőségekre is. A termőföld védelme érdekében jelentős piaci lehetőségként kínálkozik az ásványi nyersanyagok talajjavító tulajdonságainak kihasználása, melynek jogszabályi megalapozásaként kezdeményezni tervezzük a vonatkozó törvény módosítását.

Tisztelt kollégák, kedves bányász barátaim! Válaszúthoz értünk. Kérdés, hogy az előtünk feltáruló ajtó kilincset lenyomva belépünk-e a jövőbe, vagy továbbra is ott maradunk az ajtó előtt, bízva a jó szerencsében. Igen, a magyarországi mezők érettek, a technológiáink előregedőben vannak, és az ismert kitermelhető földtani vagyon jelentős része már hasznosult. Ugyanakkor hiszem, hogy további kutatásokkal, új technológiák alkalmazásával és megfelelő szabályozási környezettel az előtünk álló ajtó lényegében már nyitva is áll – csak be kell rajta lépniünk. Ehhez viszont közös együttgondolkodásra, kompromisszumkészségre, támogatásra, világos, átlátható és megfogható jövőképre van szüksége a magyarországi bányászatnak.

A bányászati fejlesztések hosszú távú befektetői döntéseket takarnak, amelyek mögött képzett munkaerő, stabil hatósági, közigazgatási háttér, a bányászat társadalmi és környezetvédelmi elfogadása, és természetesen a gazdaságosság szempontjai kell hogy álljanak. Biztosítanunk kell tehát a megfelelő szakemberek utánpótlását, a bányász szemlélet terjesztését és a fenntartható, folyamatos fejlődés és lehetőségek széles tárházát. Itt van hát előtünk az ajtó – kérem, hogy együtt fogjuk meg a kilincset, és lépünk be rajta, induljunk el együtt a sikeres jövő felé.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket, és kívánok mindannyiunknak kitartást, eredményes, sikerekben és elismerésben gazdag munkát és Jó szerencsét!”

A beszédek elhangzása után *Mészáros János Elek* Simándy József-, Szenes Iván- és Vörösmarty Mihály-díjas magánénekes adott koncertet.

A koncert elhangzása után kitüntetések átadására került sor. A szakmai összefogás erősítése jegyében *Szakál Tamás* az MBSZ, *Rabi Ferenc*, a BDSZ, és *dr. Nagy Lajos*, az

OMBKE elnöke köszönetnyilvánítása jeléül is Szt. Borbála-szobrot adott át *dr. Aradszki András* és *dr. Fónagy János* államtitkároknak.

Az ünnepség a Bányász- és a Kohászhimnuszok eléneklésével ért véget. Az állófogadáson *dr. Nagy Lajos* mondott pohárköszöntőt. *Dr. Horn János*

KITÜNTETETTEK

Szent Borbála-érem kitüntetésben részesült lelkiismeretes bányászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Beke Imre, a KDNP Ipari Szakbizottság energiapolitikai tagozat vezetője
Domokos Radvánszki István, az FGSZ Földgázzállító Zrt. beregdaróci kompresszorállomás irányító mérnöke
Gecse Ferenc, a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya termelési szakaszvezetője
Genczler István, a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. ügyvezető igazgatója
Helmecki József, a Vértesi Erőmű Zrt. vagyongazdálkodási csoportvezetője
Kovács György, a MOL Nyrt. kútmunkálatti tervezés szenior szakértője
László Zoltán, a Rotary Fúrás Zrt. vezérigazgatója
Nádor Annamária, a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet tudományos főmunkatársa
Pósa Zoltán, a Magyar Földgáztároló Zrt. tárolóvezetője
Rofrits Vilmos, a Nitrokémiai Zrt. terepi koordinátora, felelős vezető helyettes
Szamek Zsolt, az Érd és Térsége Hulladékkezelési Np. Kft. ügyvezetője
Szanyi Béla, az O&G Development Kft. menedzsment főtanácsadója
Takács Attila, a Colas Északkeleti Bányászati Kft. energetikai és munkavédelmi vezetője
Tóth László, a Perlit-92 Bányászati és Feldolgozó Kft. hegesztő lakatos
Vincze Viktória, a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal kijelölt gazdasági vezetője

Szent Borbála-érem kitüntetésben részesült lelkiismeretes kohászattal kapcsolatos tevékenységéért:

Dr. Fegyverneki György, a NEMAK Győr Alumíniumöntöde Kft. Termék- és Folyamatmérnökség osztályvezetője
Jónás Pál, a Csepel Metall Vasöntöde Kft. műszaki fejlesztési tanácsadója
Józsa Róbert, az ISD Dunafer Zrt. megbízott technológiai igazgatója
Penk Márton, a Martin Metals Kft. ügyvezető igazgatója

Miniszteri Elismerő Oklevél kitüntetésben részesült:

Bencze Ferenc, a Bányavagyon-hasznosító Kft. Mecseki Környezetvédelmi Bázis villanyszerelője
Boross Péter Zoltán, a Flansch Tech Kohászat Termék- és Szerelvényszerkeskedelmi Kft. üzemenntartási vezetője
Csató László, a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrány Bánya különleges gépjármű vezetője

Fila József Tamás, a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya rukkoló és segédgépes részlegvezetője

Forisek István, a Vértesi Erőmű Zrt. törzskari igazgatója, felelős műszaki vezető

Hadnagy Zoltán, a Lasselsberger Hungária Kft. gazdasági igazgatója

Lázár Gábor, az MB 2001 Kft. pénzügyi igazgatója

Lázár Lajos, a MOL Nyrt. Észak-magyarországi Termelés gyűjtési rendszerkezelője

Lemberkovics Viktor, a RAG Hungary Kft. vezető geológusa
Nagy Attila, a Readymix Lesence Kft. munkagépkezelője

Námor Csaba, az OMYA Hungária Kft. kereskedelmi menedzsere

Sebestyén János, a GEOINFORM Kft. felszíni kútszerviz szenior csoportvezetője

Serfőző Kálmán, a MOL Nyrt. Kutatás-Termelés üzemenntartási szakértője

Tóth István, a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Gépészeti Karbantartó Osztály gépmestere

Varga Gábor, az O&G Central Kft. kutató geológusa

Magyar Bányászati emlékérem kitüntetésben részesült:

Csák Gyula, a NORD HOLDING Kft. ügyvezető igazgatója a hazai bányáslámpa-gyártás fejlesztésében kifejtett, kiemelkedő szakmai munkássága és fenntarthatósága érdekében több évtizedes erőfeszítéseinek elismeréseként.

Prof. Dr. Szűcs Péter, a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja a felsőfokú bányászati szakemberképzés érdekében kifejtett kiemelkedő szakmai, oktatói tevékenysége elismeréseként.

Valamennyi kitüntetettnek ezúton is gratulálunk! Az OMBKE felterjesztésére, az Egyesület érdekében kifejtett tevékenységükért kitüntetést kapott bányászati és KfV szakosztálybeli tagtársaink fényképét itt közöljük.

Szerkesztőség

*Domokos R.
István*

Genczler István

Szamek Zsolt

Szent Borbála-konferencia, bányatérkép-kiállítás és szoborszentelés Tatabányán

A Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány kezdeményezésére immár harmadik alkalommal került megrendezésre a bányász hagyományörző emlékülés a Tatabányai Múzeumban 2016. december 1-jén. A konferenciát *Bereznai Csaba*, Tatabánya alpolgármestere nyitotta meg. Az egész napos konferencia első részében nagy érdeklődés kísérte a Szent Borbála Akadémiai Kör Egyesület díszgyenruhájába öltözött elnökének, *Benke Tamásnak*, „Fokossal, csákóban, Selmeci szellemben” című előadását. A délelőtt folyamán *Szebán Attila* soproni főmuzeológus a bányász címerekről és zászlókról, *Kiss Vendel* múzeumi igazgatóhelyettes egy elfelejtett bányász védőszentről, Szent Istvánról beszélt. *Dallos István* fotóművész a régi Tatabányát idézte fel archív felvételeken.

Az ebédszünet után *Macher Péter* levéltáros arról beszélt, honnét jöttek az első bányászok a tatai medencébe. *Balogh Csaba* alapítványi elnök a helyi bányászat államosításig történeti múltját ismertette vetített képes előadásában. *Mokánszki Béla* bányagépészmérnök a fejtés, a szállítás és más bányászati technikák fejlődését látványos videókkal mutatta be. *Vörös Béla* bányamérnök levéltári bányászati műszaki rajzokat, metszeteket elemzett szakszerűen. A konferencia után egy kiállítás nyílt a tatai medence bányaművelési térképeiből. A kiállításon láthatóak az egyes aknaüzemek eredeti átnézeti, légvezetési, tervezési térképei, régi bányamérési és térkép-szerkesztési eszközök.

A tatabányai Szent Borbála Kórház névadójának a kórház aulájában elhelyezett szobra előtt megemlékezésre és a szobor újraszentelésére került sor. *Balogh Csaba*, a Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány kuratóriumi elnöke – a tatabányai bányász hagyományokat ápoló szervezetek nevében – ünnepi beszédében emlékeztetett arra a tényre, hogy a tatai medence szénbányászatának a kezdetén – a XIX. század végén – is fontos volt a bányászok egészségi állapota, ezért már akkor létesült ennek a kórháznak az elődje. Tatabányán a későbbiekben épített bányakórházak mindig a kor színvonalának megfelelő, korszerű ellátást biztosítottak. A jelenlegi kórház 1995-ben kapta a Szent Borbála nevet. A névadó ünnepségen *dr. Petrássy Miklós* aranyokleveles bányamérnök ajándékozott egy Szent Borbála-szobrot –

Péterfy László szobrászművész alkotását – a kórháznak, melyet akkor *Takács Nándor* székesfehérvári püspök felszentelt. A kórház bővítésekor a szobor raktárba került. A közelmúltban a Szabadtéri Bányászati Múzeum Alapítvány a szobrot restaurálta, valamint a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetségével, a Tatabá-

nyai Bányász Hagyományokért Alapítvánnyal és az OMBKE helyi szervezetével közösen megvalósították a szobor díszmegvilágítását. Az ünnepségen *dr. Lőke János*, a kórház főigazgatója és a bányász hagyományainkat ápoló szervezetek képviselői adományozó szerződéseket írtak alá, majd *Gedő Attila* esperes plébános újraszentelte Szent Borbála szobrát. Az ünnepség a Rozmaringos Bányász Egylet előadásában a Bányász himnuszunk eléneklésével végződött.

Balogh Csaba

Borbála-nap a Mátrai Erőmű Zrt.-nél

A Mátrai Erőmű Zrt. 2016. december 2-án, péntek délután a visontai bányauzemben tartotta meg a Borbála-napi megemlékezését.

Bóna Róbert, visontai bányai igazgató ünnepi beszéde

Bóna Róbert, visontai bányai igazgató mondott ünnepi beszédet, melyben először köszöntötte a meghívott vendégeket, a munkatársakat. Elmondta, hogy a bányászok védőszentjét, Szent Borbálát december 4-én ünnepeljük. A Szent Borbála-tisztelet 1945 után a bányavállalatok és a szakmai hagyományápoló tevékenységek ellenére majdnem feledésbe merült. De 1989-ben Borbála napján újra megteltek a templomok, az emlékművek előtti terek, és a bányászok fejte hajtva tisztelegtek a védőszentjük előtt.

Felelevenítette Szent Borbála legendáját, miszerint a szent születésének ideje bizonytalan, mivel a korabeli források még a császárok uralkodásához kötötték időszámításukat. A fennmaradt írások szerint II. Maximianus császárságának idején Kis-Ázsiában, Nikodémia nevű városban élt egy Dioscurus nevű görög nemes, kinek egyetlen gyermeke, a rendkívüli szépségével és éles eszével kiemelkedő Borbála volt. Ebben az időben tiltott volt a keresztény vallás, ráadásul Dioscurus megvetette a keresztény tanokat és a keresztényeket, ezért nagy gondot fordított arra, hogy lánya pogány szellemű oktatást kapjon, ne érintkezzen keresztény tanokkal. Egy magas tornyot építtetett Borbála számára, amit pompával, nagy kényelemmel rendezett be. Ebbe a toronyba záratta be lányát, ez lett az otthona és egyben a börtöne is. Borbála mégis megismerkedett a keresztény hittel, és a torony falán lévő két ablak mellé egy harmadikat is nyitattatott. Ez a három ablak fejezte ki a Szentháromságba vetett hitét. Dioscurus ezt nem tudta elfogadni, és saját kezével vetett véget leánya életének. Borbála története példaképpül szolgál, védőszentjüknek tekintik a harangöntők, az építőmesterek, a

kőművesek és a hegyászok is, de legnagyobb tisztelői a legősibb szakma művelői, a bányászok.

Elmondása alapján ez az év igen nehéz volt a bányászati területen, de elmondható ez a teljes társaságra, és az eredményesség is várhatóan el fog maradni a korábbi évek megszo- kott szintjéhez képest. A 2016-os év nehéz volt, de a nehézségek ellenére a társaság pozitív eredménnyel fogja zární az évet. Az év elején mindkét bányauzem harcolt a természet erejével, a rendkívül csapadékos időjárással, kétségbeesve néztük az MT-4 kotrógép összetört marótárcsa gémjét, dolgoztunk az erőmű folyamatos szénellátását biztosító technológián, folyamatosan dolgoztunk a keleti bánya nyitási munkálataiban.

Elmondta, hogy az MT-4 kotrógép február 29-i üzem- zavarára jelentős szénletakarítókapacitás-kiesést jelentett a visontai bányauzem számára, és hatalmas feladat elé állította a bányászatot. A lelassuló szénfelszabáditás mellett továbbra is folyamatos szénellátást kellett biztosítani, és a bányauzemi berendezések átcsoportosítása mellett a két üzem széntermelésének még szorosabb összehangolása vált szükségessé. Ezek mellett a sérült kotrógépet mihamarabb el kellett vonultatni a 0 telepi szénmezőről, majd üzemké- pes állapotba kellett hozni. A kitaró, megfeszített munka sikere, hogy 203 üzemszüneti nap után az MT-4 kotrógép szeptember 20-án újra termelésbe állt. A kiváló munka eredménye, hogy az erőműi szénellátás folyamatos maradt, az év végén Visonta bánya a tervhez képest mintegy 170 ezer tonnával több szenet ad az erőmű részére, a két bányauzem pedig együttesen több mint 600 ezer tonnával túltel- jesíti az éves tervet. A fedőkőzet letakarításában elmaradás várható, a bányauzemek együttes meddőtermelése megha- ladja a 60 millió m³-t. Külön gratulált azoknak a dolgozóknak, akik az éves kiemelkedő munkájukért a központi Borbála-napi rendezvényen, illetve a társaság ünnepségén kitüntetésekkel, jutalmakat vehettek át.

A megemlékezés folytatásaként 16 órakor kezdődött az ünnepi szentmise a detki templomban, ahol megemlékeztek a 2016. évben elhunyt bányászokról és Szent Borbáláról, a bányászok védőszentjéről.

Ezt követően a detki Faluház különtermében tartották meg a már hagyományos Borbála-napi szakestélyt.

Papp Tímea

Borbála-napi szentmise és szakestély Borsodban

A korábbi évek hagyományainak megfelelően a miskolci Minorita templomban a bányászok védőszentje, Szent Borbála tiszteletére szentmisére gyűltünk össze az OMBKE Bányászati Szakosztály borsodi helyi szervezete és a Közhasznú Alapítvány a Borsodi Bányász Hagyományokért meghívásá- ra 2016. december 10-én este 6 órától.

A mise folyamatában hagyományosan egyesületünk bá- nyász egyenruhás tagjai is szerepet vállaltak: felolvasás – *Törő György*, könyörgés – *Mándy András*. A felajánlaskor az egyetemisták az idén is felsorakoztatták az oltárhoz hagyomá- nyos bányász jelképeinket – bányászlámpa, bányászfo- kos, bányászokobak – megáldásra. A percesi bányász fúvós- zenekar az Ave Maria, valamint a mise végén a Bányász- himnusz eljátszásával járult hozzá az ünnephez.

A misét követően a szomszédos Minorita étteremben szakestélyre gyűltünk össze.

A dicső firmák választása alapján a praeses tiszttségére *Törő Györgyöt* választottuk. A szakestély háznagyit tisztét *Csordás Ottó* töltötte be. Az egyéb tisztségviselők megvá- lasztása után a háznagy felolvasta a házirendet, melyet – ezúttal is – *Láng József* bányamémnök, „mint a legrégebb óta fiatal” köztünk, hitelesített.

Ezután – a szokásos tiszteletadó felállással – megemlé- kezünk azokról is, akik ez évben eltávoztak közülünk.

Elnökünk indító beszédében megemlékezett a Miskolci Egyetemen az idén szeptemberben megvalósított Lélekhara- rang felavatásáról, annak nemes céljáról, úgymint: „Az em- lékművet a harang létrehozásának kezdeményezői az elmúlt évtizedekben kibővült „Alma Mater” valamennyi karán ta- nuló mai és egykori diákság emlékhelyének szánják, olyan emlékhelynek, ahol minden évben megemlékezhetnek a tra- gikusán vagy éppen békességben elhunyt egyetemi társaikra, oktatóikra”.

Kiemelte azt az összefogást, amely mindezt létrehozta. Dicsérte a fiatalok kezdeményezését – különösen *Debreceni Dániel* kiemelkedő szerepét – akinek az avatóbeszédéből igazán megható sorokat is idézett: „Reményeink szerint a lé- lekharang olyan jelképpé válik, amelyet mind tanáraink, mind pedig egyetemünk mai és egykori diáksága a magáénak érez majd, és amely mindnyájunkban elhunyt társaink emlé- két fogja felidézni, hirdetve közösségünk erejét és párját rit- kító összetartását, mely egyszerre szól Selmecért, Sopronért, Miskolcért, Dunaújvárosért, Székesfehérvárért, bányászért, kohászért, erdészért, gépészért, jogászért, gazdaszért, bölcsé- szért, egészségügyisért és minden más testvérszakunk hallga- tójáért.”

Csordás Ottó a jól működő Mexikó-völgyi kőbánya egy sikeres, de hosszú hónapokon át tartó, három szakma (bányász-kohász-erdész) összefogásának eredményeként nem egyszerűen létrejött, mintegy 200 m ipari vasúti szállít- tás megvalósításáról adott érdekes összefoglalót.

A szakestély „fényét” többen emelték felszólalásukkal: *Mándy András*, majd többen a kohász barátok közül, azután *Halmi György* a már hagyományosnak számító külfejtéses történeteivel, végül *Morvai Tibor* és *Törő György* egyéb hu- moros történetekkel, „szösszenetekkel” szórakoztattak.

A sok-sok nóta, az engedélyezett nedűk, pogácsák és hagymás zsíros kenyerek fogyasztása után a bányász-, er- dész-, kohászhimnuszok eléneklése csak a szakestély hivata- los részét zárta be, a közös gyökerű barátok, kollégák továb- bi beszélgetését még nem.

Kárpáty Erika

Szent Borbála szoborszentelés Budapesten

2016. december 4-én a Gellért-hegyi sziklatemplomban közel 200 fő részvételével került sor a Borbála-napi ökume- nikus istentiszteletre.

Főcelebráns *Bíró László* püspök, katonai ordinárius, ige- hirdető *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházke- rület püspöke volt. A Pálos Rend részéről *P. Győrfi Szabolcs* pálos szerzetes, perjel, templomfőnök segédkezett. Az oltár- szolgálatot bányász, kohász, és erdész egyenruhás tagtársak

látták el. Ebből az alkalomból került sor egy Szent Borbála-szobor *Bíró László* által történt felszentelésére.

A szobor alkotója *Petrás Mária* csángó keramikumművész és énekmondó. A szobor mérete kb. 150 cm, anyaga színes kerámia.

A szobrot az OMBKE 106. Küldöttgyűlésen elhatározottak alapján tagjaink adományból állították, abból az alkalomból, hogy idén 25. alkalommal tartottunk Szent Borbála-

istentiszteletet a Szent Gellért-sziklatemplomban. Az arany és bordó színekben pompázó terrakotta szobor Szent Borbálát ábrázolja az attribútumokkal. A szobor a sziklatemplomban méltó helyre került: az egyik oldalfülkében – szinte bányabeli körülmények között – fogadja a segítségét kérő híveket.

GPA

Borbála-nap Tapolcán

Az OMBKE Tapolcai Szervezete és a Tapolca és Környéke Bányászati Hagyományápoló Egyesület Szent Borbála napját 2016-ban is a hagyományok szerint ünnepelte meg. December 2-án a tapolcai Szent Borbála-szobornál gyűltünk össze. A „Tisztelet a bányász szaknak” eléneklése után *Horváth Gábor*, a Tapolcai Honvéd Kulturális Egyesület elnöke emlékezett meg a hazai bauxitbányászat kezdetének 90. évfordulójáról. Ezután virágot, méccset és koszorút helyeztünk el a közös védőszentünk szobránál. A megemlékezés a Bányászhimnusz eléneklésével zárult.

Ezután a közeli Dream Team vendéglőbe vonultunk, ahol Szent Borbála Szakestélyt tartottunk a 90 éves bauxitbányászat tiszteletére. Az alkalomra emlékpohár is készült. Az esten *Podányi Tibor* elnök megemlékezett arról, hogy 60 évvel ezelőtt, 1956-ban alakult meg az OMBKE Középdunántúli Csoportja, melyben a szén-, mangánérc- és ásványbányászok mellett a Tapolca környéki bauxitbányászok is részt vettek 45-50 fővel. 1970-re ez a létszám elérte a 100 főt, és a bauxitbányászok Tapolcai Csoport néven kiváltak a Középdunántúli Csoportból. A fejlődő bauxitbányászat támogatásával Tapolcán gazdag és színes egyesületi élet folyt. 1990-ben a tapolcai és a kincsesbányai csoport egyesült, de a bányászat visszafejlődésével ezután megkezdődött a létszám csökkenése. A helyi szervezetünk ma 83 főt számlál.

Az est – hála *Végh József* Cantus Praesesnek – sok énekléssel jó hangulatban folyt, és szakmai himnuszaink eléneklésével zárult.

December 6-án a katolikus templomban immár hagyományosan a Honvéd Kulturális Egyesülettel közösen, mindkét szervezet zászlóival vettünk részt az ünnepi szentmisén.

PT

Szent Borbála-napi ünnepség Rózsaszentmártonban

Rózsaszentmárton Község Önkormányzata és a Nyugdíjas Bányász Szakszervezet szervezésében 2016. november 30-án rangos ünnepség keretében emlékeztek meg a község Szent Márton-templomában Szent Borbáláról.

A vendégek fogadása a Lignitbányászati Emlékházban volt, ahol kávéval, frissítőkkel kedveskedtek a megjeleneteknek.

Ezt követően a templomban *Varga József* plébániai kormányzó ünnepi szentmisét celebrált, ahol *Imre Zsolt* tárogató szólója és *Simon Móric* virtuóz orgonajátéka tette még ünnepélyesebbé a megemlékezést.

Itt köszöntötte *Sipos Jánosné* közigazdász, polgármester az illusztris vendégeket: a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium államtitkárát, a térség országgyűlési képviselőjét, *Szabó Zsoltot*; a Miskolci Egyetem képviselőit: *Dr. Kovács Ferenc* akadémikust, *dr. Böhm József* professzort, *Siskáné dr. Szilasi Beáta* tanszékvezető egyetemi tanárt, *dr. Morvai Tibor* docent, a község szülöttjét; az OMBKE elnökét, *dr. Nagy Lajost*; a BDSZ alelnökét, *Pápis Lászlót*; a Mátrai Erőmű Zrt. képviselőit: *Mata Tibor*, *Bóna Róbert* igazgatókat, *Halmai György*, *dr. Dovrtel Gusztáv* fősztályvezetőket; a Hatvani Járási Hivatal vezetőjét, *Imre Zsoltot*; a Hatvani Rendőrkapitányság vezetőjét, *Juhász János* alezredest; a Magyarországi Bányásztelepülések Országos Szövetségének elnökét, Nagymányok polgármesterét, *Karl Bélát*; a Fejlesztési és Koordinációs Központ Nonprofit Kft. ügyvezetőjét, *Kovács Mihályt*; a Hármashatár Hegyközség részéről: *Nagy János* elnököt és *iff. Demeter Pál* helybíró; a Lőrinci Március 15. Gimnázium és Szakközépiskola kollégium igazgatóját, *Orolán Erzsébetet*; a Heves Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság gyöngyösi vezetőjét, *dr. Zólyomi Géza* ezredest; továbbá a környező térségi polgármestereket: *Berta István*, *Fekete Lászlót*, *Juhászné Barkóczi Évát*, *Juhász Zoltánt*, *Kómor Józsefet*, *Maksa Mátyást*.

Köszöntőjében a polgármester asszony elmondta, hogy tisztelik a bányász hagyományokat, a bányász ünnepeket, a Szent Borbála-ünnepséget minden évben megtartják, és ez így lesz a jövőben is. Az elhunyt 14 rózsaszentmártoni bányászra is emlékezett, az ő tiszteletükre szólt ezen a napon a harang.

Szent Borbála mellett tisztelettel adózunk másik pártfogónk, Szent Márton előtt is, aki községünk névadója, a templom védőszentje. Születésének 1700 éves évfordulóján az önkormányzat és az egyházközség november hónapban emléket rendezett és *dr. TERNYÁK Csaba* egri érsek ünnepi szentmisét tartott a községben, prédikációjában kiemelte, hogy Szent Márton így imádkozott: „Uram, ha népednek szüksége van még rám, nem vonakodom a munkától.” Az érsek arra buzdított mindenkit, hogy az élet minden területén ezzel a lelkiülettel végezzük feladatainkat. A Szent Márton hét lelkiisége, a pannonhalmi és zirci zarándoklat megerősített bennünket hitünkben és reményeinkben. Kérte Szent Borbála és Szent Márton közbenjárását községünk segítésére és a bányászok védelmére.

Ezt követően *dr. Dovrtel Gusztáv* fősztályvezető megemlékezett Szent Borbáláról, majd a Mátrai Erőmű Zrt. aktuális termelési, gazdálkodási adatairól adott rövid tájékoztatást.

A templomi ünnepség után a *Pápai Zsolt* vállalkozó által adományozott bányász emlékmű előtt *Hegy Istvánné* „Harang” című versét szavalta el, ezt követően a meghívott vendégek az emlékmű előtt koszorúkat helyeztek el. Elhangzott a Himnuszunk és a Bányászhimnusz is.

A polgármester asszony mindenkit meghívott a művelődési házba, ahol ebéden látta vendégül a meghívottakat. Ebéd előtt rövid kultúrműsor volt, majd *dr. Kovács Ferenc* akadémikus, a Miskolci Egyetem volt rektora mondott nagyon hangulatos, humoros pohárköszöntőt, ahol hivatkozott *dr. Ternyák Csaba* egri érsek prédikációbeli beszédére, kiegészítve azzal, hogy Pannonhalmán a gimnáziumban osztálytársakként az egri érsekkel milyen kalandokban volt részük. A pohárköszöntőt nagy odafigyeléssel hallgatta az összegyűlt közönség, és nagy tapssal jutalmazta.

Az ünnepi ebéd az elmaradhatatlan rózsai töltött káposzta és a sütemények, a mellé felszolgált fehér- és vörösborral emlékeztetést tették a rangos ünnepséget.

Dr. Szabó Imre

Borbála-napok Dorog térségében

A Szent Borbála nap megünneplésére 2016-ban is a hagyományoknak megfelelően került sor a dorogi régióban. A templomokban mindenütt a bányászok védőszentjére emlékező misét tartottak. Érdekesség, hogy a térségünkben több Szent Borbála-templom van, így pld. Dorogon, Csolnokon és Pilisvörösváron, lelkészség Tokodaltárón, de van partnereinknél Petrozsényben is.

A rendezvények sorozata *Leányváron* november 27-én kezdődött. Megkoszorúztuk a Farkas János Művelődési Ház falán lévő emléktáblát, emlékbeszédet *Hanzelik Gábor* polgármester mondott. A Leányvári Német Nemzetiségi Dalkör több nyelven bányászdalokat énekelt, szavalt *Sáfár Marci*. A jelenlévők megtekintettek egy videót, a leányváriak látogatását a Csolnoki Bányász Múzeumban *Fleschmann Dezső* tagtársunk idegenvezetésével.

Pilisszentivánon a bányász emlékműnél megjelentek *Mirk Mária* köszöntötte, ahogy mondta: „Köszöntöm Önöket a bányászok védőszentjének ünnepén, Szent Borbála napján a hagyományos bányászköszöntéssel: Jó szerencsét! Teszem ezt annak okán, hogy még az én gyerekkoromban is így köszöntünk az iskolában. Bár községünkben 1970 óta nem bányásznak barnaszenet, őseink iránti tiszteletből mégis

Pilisszentiván: A polgármester asszony beszéde

minden évben összegyűlünk, hogy megemlékezzünk.” A bányász emlékművet a jelen lévő szervezetek megkoszorúzták. Az emlékmű *Klinger János* okleveles bányamérnök kezdeményezésére, az ő irányításával és anyagi támogatásával épült, 1993-ban avatták fel. Azóta tartják jelenlegi formájában a Borbála-napi megemlékezéseket. Az ünnepi beszédet *Poppréné Révai Gyöngyi* polgármester tartotta, rendhagyó módon a tisztelet hangjait kedves bányász anekdoták közé fűzte fel. Közreműködött a Pilisszentiváni Fúvósenekar, vezényelt *Spanberger Zsolt*, a verseket, így Mara Noel: Bányászok élete c. versét *Milbich Mihály* 7. b osztályos tanuló mondta el. Az emlékezőket a Tájházban Poppréné Révai Gyöngyi polgármester asszony látta vendégül.

Kesztölcön a megemlékezést a Kesztölci Hagományörző Bányászok Köre, Kesztölc Község Önkormányzata és a Szlovák Önkormányzat szervezte. Az ünnepséget *Klinger Ágnes* nyitotta meg. A résztvevők a helyi Pávákör közreműködésével elénekelték a Bányászhimnusz. *Dr. Magyar Pál* plébános tartott egy rövid beszédet, *Salánki Gábor* elszavalt egy költeményt. *Klinger Ágnes* felolvasta – az emlékműbe vésetett – hősi halált halt bányászok neveit. Az ünnepi beszédet *dr. Korompay Péter* tartotta. Szent Borbála ma is élő tisztelete mellett beszélt arról, hogy a mai nap itt Kesztölcön különleges, mert december 4-e vasárnapra esik, úgy mint 28 éve december 4-én vasárnap történt a lencsehegyi robbanás, ahol közvetlenül 11, később még 4 bányász vesztette életét. Szent Borbála tisztelete a múltban gyökeredzik, de megalapozza a jelen, a jövő ifjúságánál a hősök tiszteletét, egyben tanít a család, a szülők, a nagyszülők, a dédszülők tiszteletére.

A baráti beszélgetésre az önkormányzat tanácstermében került sor, ahol a résztvevőket *Vöröskői István* bányamérnök, polgármester tagtársunk köszöntötte, s látta vendégül. A múltidéző társalgás a kesztölci „bányász” borospincékben folytatódott.

Perbálon idén először megkoszorúztuk a *Veres János* aknász tagtársunk által nyolc éve állított kopjafát. 12 óra 15 perckor, a koszorúk elhelyezésekor megkondultak a harangok, pont abban a pillanatban, amikor 28 éve megtörtént a robbanás.

Perbál koszorúzás (jobb oldalt Veres János)

Csolnokon az ünnepi szentmisét a Szent Borbála-templomban tartották, melyen a Wagenhoffer Kórus működött közre. A koszorúzásokra a bányász emlékfalnál került sor. A megjelenteket *dr. Kalocsai Zoltán* köszöntötte, az ünnepi beszédet *Kolonics Péterné* polgármester asszony mondta.

Idézve beszédéből: „Ísmét elérkezett december 4., amikor a Bányász Hagyományörző Egyesülettel közösen emlékezünk Szent Borbálára, a hirtelen halállal járó, veszélyes szakmát űzők védőszentjére. Rendhagyó a mostani emlékezés, hisz’ a Bányász Művelődési Ház felújítása miatt itt az udvaron emlékezünk. Becsüljük az itt működő hagyományörző egyesület munkáját, méltó otthont szeretnénk biztosítani a jelentős gyűjteménynek.” Polgármester asszony megemlékezett arról is, hogy a napokban bányaszerencsétlenség történt Lengyelországban a polkowicei rézbányában. A földrengés okozta bányaomlás 8 bányász életét követelte. A fejünket értük is meghajtottuk.

Dorogon december 8-án a Bányász templomban került megtartásra a hagyományos bányászmise. *Kiss Maly László* esperes felvezetésével a szentmisét a terézvárosi ezüstmisés *Horváth Zoltán* protonotárius kanonok, esperes, plébános tartotta, aki megemlékezett a bányászokról, s áldozatos munkájukat példaképpül állította a fiatal nemzedék számára. A hagyományoknak megfelelően elhelyeztük az OMBKE koszorúját a Szent Borbála-oltárnál, a Szent Borbála-ereklyénél.

A beszámolóból kitűnik, hogy a régióink községeiben, városaiban a bányász hagyományörzők nem fáradnak, hogy példát mutassanak a fiataloknak, védőszentünk Szent Borbála hősi életének tiszteletével.

Dr. Korompay Péter

Szent Borbála-napi rendezvények Tatabányán

A hagyományoknak megfelelően Tatabánya Megyei Jogú Város Önkormányzata 2016. december 4-én tartotta a Járszai Mari Színház (Népház) színháztermében a Szent Borbála-napi ünnepi közgyűlést. Szent Borbála, a bányászok védőszentje ma már Tatabánya egyik szimbóluma, így a napja méltó alkalom arra, hogy ezen a napon kerüljenek kiosztásra a város legmagasabb kitüntetései.

A Himnusz közös eléneklése után *Schmidt Csaba* polgármester ünnepi beszédében felelevenítette a 120 éve termelésbe lépő szénbányászat első időszakának eseményeit, majd azt a szerepet, amivel az egykori három kisközségből várost, majd megyeszékhelyet hozott létre. Ma Tatabánya az ország tizenkettedik legnagyobb városa, megyeszékhely és az egyik legjelentősebb ipari központ. Ennek tiszteletére az első csille szén felszínre érkezés (1896. december 24.) és a várossá nyilvánítás (1947. október 10.) napjaira emlékezve 2016. december 24. és 2017. október 10. között *Jó Szerencsét Emlékév* lesz. Az Emlékévben közösen felelevenítjük a 120 év legfontosabb eseményeit, azokat a momentumokat, amelyek a sokszor viharos időszakokon keresztül is élhető, fejlődő települést hoztak létre. A polgármester e helyről is kérte, hogy a város polgárai, bányászok és nem bányászok egyaránt vegyenek részt az Emlékév rendezvényein, és a kis közösségek, civil szervezetek önállóan is szervezzenek a bányászatunkról, a városunkról szóló megemlékezéseket, rendezvényeket. Végül kiemelte, hogy a százhusz év alatt olyan sokszínű szellemiség jött létre a városban, hogy mindig vannak emberek, akik készek és tudnak tenni városunkért. Az ő elismerésüket, megbecsülésüket szolgálják a városi kitüntetések, és egyben biztatást is, hogy a közösségünk a

jövőben is számít kimagasló teljesítményt nyújtó polgárainkra.

A kitüntetettek sorában Ezüst Turul Díjat vehetett át *Rochlitz György*, aki a Tatabányai Bányák Építészeti Üzemében, majd utódszervezeteiben dolgozott építésmérnökként felelős munkakörökben. Évtizedek óta aktívan részt vett a Bányász Képzőművészeti Kör munkájában, 2002-től annak vezetője. Művészi eszközökkel örökítette meg a régi bányásztelepeket. A Tatabánya Díszpolgára címet *Homola István* nyerte el, aki bányalakatosként dolgozott a Tatabányai Szénbányáknál. 1956-ban aktív résztvevője volt a városi forradalmi eseményeknek, a megtorlások során börtönbüntetésre ítélték. Napjainkig ápolja ’56 emlékét. Munkája mellett amatőr régészként segítette a helyi kutatásokat, gazdagította a Tatabányai Múzeum értékeit.

Az ünnepi közgyűlést gazdag, színvonalas kulturális program kísérte. A bányász hagyományok szerint bányászlámpával bevonuló egyenruhás bányászok a résztvevők csatlakozásával elénekelték a Bányászhimnusz, ezzel zárva a közgyűlést.

A Népházból a résztvevők a Szent Borbála-szoborhoz siettek, ahol a Bányász Fúvószenekar bányászzenéje mellett csatlakoztak a már gyülekező ünneplőkhöz, majd meggyújtották a megemlékezés gyertyáit. A gyertyagyújtás a Bányászhimnusz eléneklésével zárult.

Ezután az ótelepi Szent István király templomba, a Bányásztemplomba siettünk, a Szent Borbála-misére. A bányászok a Szent Borbálát ábrázoló zászlóval vonultak be a „Tisztelet a bányász szaknak” dallamára. A szentmisét *Gedő Attila* plébános celebrálta. A hívek könyörgését bányászok mondták, emlékezve az elhunyt és az élő bányászokra és családjukra. Az erdélyi bányászcsaládból származó plébános úr a szentbeszédében a keresztény és bányász kultúra nagymértékű átfedéséről beszélt, kiemelte az összetartozás és szolidaritás értékeit. Szent Borbála kitartását, állhatatosságát párhuzamba állította a bányász asszonyokéval, akik ha kellett, vállalták a bányamunkát is, és ugyanolyan keményen helytálltak, mint a férfiak. De lelkük finomságát megőrizték, a munka után szeretettel végezték a család szerteágazó feladatait is.

A mise a Bányászhimnusz eléneklésével és gyertyagyújtással zárult, majd az „Imhol a föld alá megyünk”-et énekelve vonultunk ki a templomból. Az előtérben a plébános úrral együtt elénekeltünk még néhány bányászdalt.

Dr. Csizsár István